

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CX. Inuentarii conficiendi tempus non esse vnus anni, quando major
pars bonorum non est in aliena Monarchia. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

fol. mibi 172. & lib. 5. interpr. 1. dub. 3. num. 111. fol. mibi 469. † Et licet DD. prædicti loquantur de legatis, eadem tamen ratio locum habet in donatione causa mortis, quæ legatis æquiparatur: l. cum pater, §. eorum, & ibi DD. maxime Imol. num. 2. ff. de legat. 2.

Quinta exceptio. Quia ex lectura donationis causa mortis apparet, patrem & Petrum actorem liberos suos diuississe, quod ulteriori probatione non indiget, cum eliciatur de ipso donationis instrumento, in quo bona omnia sita in Civitate & territorio Auenionensi, & ab illa distantia per quinque leucas, donata fuerunt primogenito; bona verò omnia in loco Murmerionis, & locis vicinis sita, donata fuerunt dicto Petro actori secundo-genito; reliqua etiam inter eos æquis portionibus diuisa, seu assignata. † Quæ diuisio vim habet prælegatorum utriusque filio factorum: l. ex facto 35. ff. de hered. instit. Fulcr. de substitut. quæst. 599. numero 1. Quando autem tota hereditas, vel maior pars ipsius fuit prælegata pluribus filiis, perinde est, ac si tota hereditas inter ipsos diuisa fuisset: l. quid ergo 92. §. planè, ff. de legat. Fulcr. de substitut. quæst. 650. num. 74.

32 Quando autem pater diuisionem fecit inter liberos, & in bonis diuisis aliqua reperiuntur fideicommissa supposita, licet non dari actionem pro euictione nonnulli existiment, vt videre est apud Tusch. litt. D. conclus. 528. num. 38. Menoch. lib. 3. præsumpt. 118. n. 1. & sequent.

Tamen conueniunt omnes, agentem ad fideicommissum aduersus bona alteri facti ex testamentaria patris diuisione obuenta, repelli exceptione: per textum expressum in dicta l. cum pater, §. euictus, ff. de legat. 2. Tusch. ubi sup. num. 39. Ripa in l. qui Roma, §. duo fratres, n. 95. ff. de verb. obligat. Cuman. ibid. n. 25. Menoch. dict. lib. 3. præsumpt. 118. num. 4. versic. nec repugnat: & consil. 87. num. 98. Peregr. de fideicommiss. artic. 52. num. 72. versic. secundo declara. Ruin. consil. 212. num. 14. vol. 1. Mangil. de euiction. quæst. 66. num. 1. & seqq. Gomez. lib. 2. variar. resolut. cap. 2. num. 34. versic. secus tamen est: ubi bene explicat. Roder. Suar. in l. quoniam in prioribus, q. 3. per tot. fol. mibi 542.

34 Maxime cum agatur de prælegatis, seu donationibus causa mortis, factis causa æqualitatis seruandæ inter liberos, prout in hoc casu; quia tunc ne oriatur inæqualitas, locus est euictioni aduersus fratrem: Peregr. dicto art. 52. n. 72. versic. 4. Fulcr. dicta q. 599. n. 8. in fine.

Et ex his constat, dictum Petrum agentem ad aperturam fideicommissi contra bona Auenionis, quæ ad dictum Joannem ex paterna & materna diuisione obueniunt, exceptione euictionis omnino repelli; necnon aliis ex causis superius copiose allegatis.

CAPUT CX.

Inuentarii conscribendi tempus non esse vnius anni, quando maior pars bonorum non est in aliena Monarchia. Actiones reales pendente tempore inuentarii moveri posse, nisi lis cum defuncto fuerit contestata. De imputatione donationis paternæ in legitimam filii. Patrem posse Sanlegerij quæst. & resolut. civil. Tom. II. P. II.

liberis primi gradus prohibere Trebellianicam. Et vtrum possit liberos grauare in bonis donatis. De captatoria dispositione in contractibus. De donatore reseruante sibi facultatem substituendi in bonis donatis, & quando censetur comprehendere voluisse bona iam donata in substitutione generali facta eidem donatario hæredi instituto. Caducato primo substitutionis gradu, secundum substitutionem per compendiosam subintare primum gradum, & succedere per vlgarem substitutionem in compendiosa contentam.

SVMMARIVM.

- 1 Tempus conscribendi inuentarii est dumtaxat trimesse, etiamsi aliqua adessent bona defuncti in aliena Monarchia; non enim datur annus, nisi maior pars bonorum sit in diuersa Monarchia.
- 2 Petitio fideicommissi non impeditur pendente tempore contestationis inuentarii. Fallit nisi lis fuisset contestata cum defuncto, quia tunc heres non potest conueniri pendente tempore inuentarii.
- 3 In bonis sitis in Gallia datur manutentio heredis, quia ex generali consuetudine, le mort suis le vis.
- 4 Donatio facta per patrem filio, contemplatione certi & determinati matrimonii cum certa persona contrahendi, dicitur donatio ob causam, & imputatur in legitimam filii.
- 5 Quando agitur de donatione facta per patrem fauore matrimonii cum puella valde nobili contrahendi, multo magis matrimonium dici debet causa finalis donationis.
- 6 Clausula donationis puræ, simplicis, & irrenuocabilis, tanquam adiecta ex stylo Notariorum non impedit quin donatio dicatur ob causam, si talis sit ex sua natura.
- 7 Bona donata per patrem filio contemplatione matrimonii, ex stylo Curia Tolosana imputantur in legitimam.
- 8 Donationes per patrem liberis facta censentur facta in anticipationem futura successionis ex stylo Parlamenti Tolosani.
- 9 Pater potest prohibere Trebellianicam liberis primi gradus.
- 10 Hoc in Parlamento Tolosano procedit, dummodo prohibitio sit expressa.
- 11 Donator potest sibi reseruare facultatem apponendi substitutiones sibi beneuolus super bonis per eum donatis.
- 12 Donatio in tempus certum, vel incertum, suspendi potest.
- 13 Pater Donator potest super bonis donatis substitutiones facere, dummodo in fauorem aliorum liberorum suorum, etiamsi hoc sibi in donatione non reseruauerit, secundum præiudicia Senatus Tolosani.
- 14 Intellige 1. vt procedat, quatenus donatarius sine liberis decesserit.
- 15 Intellige 2. vt locum habeat, quando pater in substitutione expressam facit mentionem bonorum donatorum.
- 16 Captatoria non est dispositio in contractibus, quando donator reseruauit facultatem substituendi pro persona incerta & nominanda.

26 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii

- 42 *firmionis precedentis, aliud de comprehensio-
 in secundo substitutionis gradu totorum in po-
 ma substitutione contentorum,*
 46 *Vtrum attendenda sint conditione adita gradu
 caducato? Remissivè.*
 47 *Substitutio quando dicatur alicui nominatim
 facta.*
 48 *Quando substitutus potest intrare per vulgarem
 in fideicommissum, non attenditur illa quæstio
 substitutione nominatim facta.*
 49 *Datur etiam substitutio vulgaris in fideicommissum
 in qua primo gradu caducato secundum substitutum
 per vulgarem.*
 50 *Et hoc casus secundum substitutum succedit in omni-
 bus bonis in quibus primus est vocatus.*
 51 *Si primus gradus sit substitutus pupillarem, se-
 cundus vero per compendiosam, primo caducato
 secundus succedit per pupillarem; & sic in tota
 propriis pupilli.*

Paſſo expreſſo conuenito & ſtipulato, quod D.
Petrus filius non poterit diſponere de dicta ſu-
ma centum quinquaginta millium librorum, in to-
tum, nec in parte, praterquam in fauorem talis
vel talium liberorum qui proueniant ex patris
matrimonio, & (in defectu liberorum) filiorum
illorum, quos dictus pater ordinauerit, vel ſuſ-
tulerit in ſuo vltimo teſtamento.

Postea verò eodem anno 1751. & die 5.bris, idem D. Nicolaus patrem suum ultimò diditè testamentum, sumptum per D. Michætarium, cum quo decessit die 19. eiusdem m. instituto hæredè vniuersali in omnibus & cumque suis bonis mobilibus, immobilibus, nominibus, & actionibus, præsentibus, futuris quibuscumque, vbiicumque consistant, quacumque parte sint sita & posita, dicto D. Petro filio suo, substituendo illi vulgariter fideicommissum vnum, vel plures ex liberis & deinde Petri naturalibus & legitimis, pro partibus portionibus ipsi beneuensis. In qua substitutione dictus testator vult & intendit comprehendere pro ipsam donata eidem filio suo in contrahendo trimonii ipsius, sumptum per D. Pelegrinò Augusti eiusdem anni, vtendo potestate per ipsam seruata in dicto contractu matrimoni, appropinquatè substitutiones super dictis bonis donatis dicto filio suo, & moriente dicto filio suo, & de sine liberis, vel ejus liberis sine liberis, & de ipsorum sic decedenti substituit vulgariter, & de fideicommissum, ac etiam pupillariter, & calupniarum, Nobilem Francem d. de Montepillaris eueniret, & Nobilem Francem d. de Montepillaris suam, vxorem Nobilis D. de Montepillaris de Saint Legier, & post ipsam, talem, vel ejus liberis suis & dicti Domini de Montepillaris quos ipsa eligeret, & pro partibus ipsi bene-

cum onere portandi nomen & arma ipsius testatoris eueniente casu dictæ substitutionis, & in defectum nominationis, substituit vt supra primogenitum dictorum liberorum, præferendo masculos foeminis, & primogenitos secundogenitis, & hoc in defectum nominationis.

Prohibens dicto suo heredi, & substitutis omnem detractionem Quartæ Trebellianicæ, insimul omnem alienationem dictorum suorum bonorum, & hereditatis.

Volens quod omnes pecuniæ quæ reperientur in suis scrijs, quas dicebat ascendere ad viginti & vnum mille libras, & quidquid exigeretur de suis creditis, reponatur in loco secuto, ad hoc vt conuertatur in solutionem laudemii & pretii restantis debiti pro emptione dictæ terræ de Malijac, & successus in emptionem Officii, iuxta id quod continetur in conuentionibus matrimonialibus dicti sui filii.

Ordinauit insuper, quod exactio debitorum fiat per personas in dicto testamento nominatas, & juxta formam ibi præscriptam.

Volens quod quicquid exigeretur, implicetur, seu conueneretur pro superius dictum fuit.

Et casu quo D. Petrus hæres committeret delictum multa vel confiscatione dignum, in totum, vel in parte, vocauit substitutos secundum formam & ordinem quibus supra, prohibendo in casum delicti confiscatione digni omnem detractionem Legitimæ, & Trebellianicæ, aut aliam quamcunque.

Et casu quo talis delinquens rehabilitaretur, voluit ipsum reintegrari ad bona, & eorum fructus, perinde ac si præsens substitutio facta non fuisset, remanentibus nihilominus aliis substitutionibus superius factis in suo statu.

Dictus D. Petrus filius, patri superviuens, suum vltimum condidit testamentum, cum quo decessit, in quo hæredem vniuersalem instituit posthumum ex sua vxore forsan nasciturum, eique substituit d. Nobilem Domnam Franciscam de la Croix vxorem suam, quæ mortuo marito nullis existentibus liberis, aut posthumis, illius hæreditatem adiuit cum beneficio legis & inuentarii, & bonorum omnium, etiam paterno fideicommissio suppositorum possessionem apprehendit, & curauit omnibus inhiberi, & nominatim d. Dñæ Franciscæ d'Aloard de quidpiâ attèrando, pendente confiscatione inuentarii.

Pro parte Domini de Montseren maritali nomine dicebatur primò, acceptationem hæreditatis Dñi Petri factam cum beneficio inuentarii, non impedire quominus ipsi liceret agere pro consequutione bonorum fideicommissio suppositorum etiam intra tempus inuentarii, & quod dicebat esse trimestre, etiam si pars bonorum sita esset extra monarchiam Pontificiam, quia maxima bonorum pars trahit ad se minorem, vt solum trimestre, & non annus ad confiscationem inuentarii concedatur: per text. formalem in l. finali, §. si autem dubius, versic. si autem a locis, ibi, res hereditaria, vel maxima pars earum: Cod. de iur. deliberandi.

Ratio est, quia inuentarium non impedit, quominus hæres actione reali conueniri possit, qualis est petitio fideicommissi: tunc enim hæres non conuenitur tanquam hæres, sed tanquam quilibet extraneus possessor, quia nihil actum fuit cum defuncto, licet aliud dicendum esset, si lis fuisset contestata viuente testatore; quia ex contestatione oritur quasi contractus, & ex quasi contractu actio personalis contra defunctum; & ideo tali casu superledendum esset durante tempore inuentarii: sed vt dictum est, in casu proposito lis non fuit cepta cum defuncto, Sanlegerij quæst. & res. civil. Tom. II. P. II.

ideo inuentarium non impedit cursum actionis realis, vt decidit Vincent. de Franch. decis. 35. n. 2. Cancr. lib. 3. c. 2. de inuentario, n. 161. & 162.

Secundò dicebat non debere sibi denegari mentionem quoad feudum de Malijac situm in patria Linguz Occitanæ, & alia bona ibidem existentia, cum generalis illa sit Galliarum consuetudo, quod possessio ipso jure, & absque apprehensione continuatur in hæredes vel fideicommissarios, & vt dicitur, *le mort saisi le vis*: atque ita in curia Parlamenti Tolosani, totaque prouincia Occitana obseruari testatur Berengar. Fernand. in arbore consang. art. 2. n. 3. Guillelm. Benedict. in c. Raynuius, de testament. in verbo mortuo itaque, le second, n. 74. versic. adde, quod Curia Parlamenti: dicens hunc esse modum facilem terminandarum litium. Rebuff. in cons. Reg. tit. de materiis possess. gloss. vnica, n. 31. & seqq.

Tertiò non negabat, Dominæ de la Croix ex persona mariti competere bona propria ipsius, & nominatim legitimam illi debitam super bonis paternis: sed dicebat multas alienationes per D. Petrum factas imputandas esse in solutionem legitimæ per ipsum super bonis paternis præsentæ: Præterea si quod sibi residuum legitimæ paternæ deberi poterat, defumendum esse super bonis donatis, cum ageretur de donatione facta contemplatione certi & determinati matrimonii cum certa & determinata persona contrahendi, quo casu dicitur donatio ob causam, & tanquam talis imputatur in legitimam: Rot. decis. 526. n. 5. & 453. n. 8. p. 1. recent. Add. ad Burat. decis. 861. Gratian. discept. 984. n. 22. Fontanell. de pact. nupr. claus. 4. gloss. 1. n. 16. Barry de legitima, lib. 16. tit. 6. quæ imputentur in legitimam, n. 26. Menoch. cons. 154. n. 8. Berengar. Fernand. in repet. leg. in Quartam, tertio articulo tertii capit. n. 10. pagin. mihi 246. versic. alii etiam putant.

Quod maximè procedit, quia agebatur de matrimonio contrahendo cum puella conspicua nobilitatis, quo casu multo magis donatio censetur facta ob causam finalem futuri matrimonii, & per consequens imputando: vt per Francisc. Mol. de rit. nupr. lib. 3. g. 12. n. 20. & maximè n. 22. & eod. lib. g. 6. n. 32. 48. & 52. Berengar. loc. mox citato, versic. accedat.

Neque obstat clausula in donatione contenta, *par donation pure, simple, & irrenocable*: quia tanquam adiecta de stylo notariorum non facit donationem simplicem, sed illa remanet ob causam, si de ea constet ex lectura instrumenti: Rot. dec. 65. n. 11. & 12. p. 6. recent. In dubio tamen, vigore illius clausulæ, contractus induit naturam donationis, vt probauit infra, c. 142. n. 10.

Idemque iudicabitur in Curia Tolosana ratione bonorum in ejus reffortu constitutorum, nempe bona donata in contractu matrimonii, in legitimam esse imputanda: vt per Maynard. lib. 5. c. 34. per totum, maximè n. 5. & 7. traité des success. tit. 4. sect. 2. n. 33. versic. il en est de mesme: fol. 334.

Immo, quod plus est, in illo Parlamento obseruatur, quod omnes & quæcumque donationes per patrem filio factæ, subiacent imputationi, tanquam factæ in anticipationem futuræ successione: vt testatur D. d'Oliue lib. 5. c. 30. n. 8. Maynard. lib. 5. tit. 34. reprobata Cuiacii contrarium sentientis opinione.

Quartò dicebat, dictam Dominam de la Croix non posse prætere Trebellianicam, cum in testamento paterno adesset prohibitio expressa detractionis prædictæ, quæ suum debet effectum sortiri, etiam si agatur de liberis primi gradus, ex mente Rotæ Romanæ, & receptiori Doctorum sententia: quia si pater potest filium priuare bonis suis, dempta

28 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerij,

legitima, multo magis prohibere potest ne per illum Trebellianica detrahatur: Rot. decis. 171. n. 3. p. 6. recent. decis. 582. n. 7. p. 8. recent. & alibi passim: Seraphin. decis. 570. n. 3. & 553. n. 8. Gratian. discept. 245. n. 1. & 2. Menoch. lib. 4. præsumpt. 198. n. 5. & in Additione, Marefcot. lib. 1. cap. 100. n. 10. Addent. ad Ludouic. decis. 421. n. 16.

10 Verum etiam ex obseruantia Curie Parlamenti Tolosani valida est prohibitio Trebellianicæ facta liberis primi gradus, quando est expresse facta, prout in casu isto. Doliue d. c. 30. n. 17. circa finem, versic. mais cet avis: traité des success. tit. 5. de la Trebellianique, n. 11. Ferrer. ad Guid. Pap. dec. 51. versic. sanè quoad prohibitionem Trebellianicæ: Remarques du droit François in verbo Quartes, n. 5. & 7.

11 Quinto, dictus Dominus de Montseren maritali nomine dicebat, bona omnia d. Domini Nicolai patris, quæ supererunt post deductionem legitimæ, sibi adiudicanda esse vigore substitutionum, tam in dicto contractu matrimonii, quam in testamento eiusdem Domini Nicolai appositarum: quæ substitutiones licet expressis verbis relatæ fuissent tam ad bona donata per patrem filio, iuxta facultatem quæ ipse sibi reseruauerat, quam etiam quoad non donata; tamen cum nihil adeo certum sit, quod ex ingeniorum subtilitate in dubium reuocari non possit, quædam excitabantur difficultates, quæ licet sint leuissimæ, tamen ne vel eas pertimescere, vel forsan contemnere videremur, æquum existimauimus ad singula illarum capita respondere.

SECUNDA PARS.

Dubium proponebatur, quod mentio bonorum donatorum contenta in dicto testamento, videbatur restricta ad primum gradum substitutionis fauore liberorum d. Petri, per illa verba, à laquelle substitution veut estre compris les biens par luy donnés à son fils, quæ ad solum primum gradum substitutionis relatæ videbantur.

Quod reseruatio facultatis substituendi facta in donatione paterna non subsistebat, tanquam captatoria, & facta in fauorem personarum incertarum de incertis; & alia similia, quibus abundanter satisfiet ex sequentibus fundamentis.

Ex primò quidem, quia certissimum est licitum esse donatori, sibi facultatem reseruare apponendi substitutiones sibi beneuolas, super bonis donatis; vt testatur Mantica de tacit. & ambig. conuent. lib. 13. tit. 47. n. 1. & seqq. Natt. in authentica, hoc inter liberos, n. 74. in quarta limitatione, C. de testamentis, vol. 8. Reperitum fol. 231. Cancr. lib. 1. variar. resol. c. 8. de donat. n. 179. ¶ quia licet donatio inter viuos propriè dicatur, quæ nullo casu possit reuocari; tamen in tempus mortis, aut aliud certum, vel incertum suspendi potest: & idè si donator reseruauerit sibi facultatem testandi de rebus donatis, & testamentum fecerit, illud in primis seruandum est; si verò non fecerit, donatio suum effectum fortietur, vt explicat Mantica d. c. 47. n. 3.

13 Imò in Curia Parlamenti Tolosani, sub cuius resortu reperitur dicta Terra de Malijac, sæpe iudicatum fuit, patrem posse etiam nulla facta reservatione tempore donationis, bona donata onerare fideicommissum in fauorem aliorum liberorum & descendendum ipsius testatoris: multò igitur magis in casu proposito, in quo pater illam facultatem sibi reseruauit: Ferrer. ad Guid. Pap. dec. 284. in principio, Berengar. Fernand. in cap. unico, de filiis natis ex matrimonio ad morgant. contracto, c. 6. præludiorum, n. 7. versic. quartum, & ibid. cap. 7. prælud. n. 8. versic. unde

colligi singulariter posse puto: Maynard. lib. 5. cap. 4. D. Doliue aux questions notables du droit lib. 1. p. 1. per totum, ¶ vbi dicit onus substitutionis super bonis donatis esse validum, dummodo substitutio expressam faciat mentionem bonorum donatorum & in fauorem descendendum ipsius donatorum, non in casum quo donatarius decedat sine liberis quæ omnia in casu nostro concurrunt.

Verum quando pater, idemque donator, multò fecit reservationem facultatis substituendi, supra dicta conclusio locum habet, videlicet quod necessariò faciendæ est mentio substitutionis super bonis donatis. Secus est quando prout in casu nostro donator sibi talem facultatem reseruauit, tunc cum nulla requiritur mentio specialis bonorum donatorum, quinimò substitutio verbis generalibus facta, etiam bona donata comprehendit, vt dicunt omnes DD. mox citati.

Quod autem dicitur, talem reservationem facultatis substituendi non valere vt captatoria & factam in fauorem personarum incertarum de incertis, planè erroneum est: non enim est necesse in contractibus interponi stipulationes præponenda incerta & nominanda: Costa de vaineria, c. 233. n. 2. Surd. decis. 226. & ibid. Hodierna, c. 233. n. 2. Surd. decis. c. 7. n. 138. & seq. lib. primo, c. 8. n. 196. & 197. Mantica de tacit. conuent. lib. 1. tit. 22. numero 25. Tusch. littera E. consil. 231. & 233.

Solum est differentia, vt dum quis reseruauit sibi facultatem nominandi incertum de incertis, talis casus is qui nominatus est, acquirit ex potestate dispositione ipsius nominantis, qui præstat ministerium juris & facti: at verò quando reseruauit facultas nominandi incertum de certis, nominatio solum factum præstat, & ideo nominatio iuxta primam dispositionem: vt explicat Ripa in l. i. §. si quis rogatus 12. n. 6. ff. ad Trebell. Cancr. l. 1. cap. n. 197. Surd. & ibid. Hodierna ibid. d. c. 226.

Eadem ratione refellitur quod dicitur de dispositione captatoria, quam verum quidem esse volere, quando dispositio vltimæ voluntatis continetur in voluntatem alterius, veluti cum sit electio electio per se incerta de incertis, l. in p. §. si quis rogatus 45. ff. de fideicommiss. lib. 1. tit. 1. §. si quis rogatus 12. n. 6. ff. ad Trebell. Cancr. l. 1. cap. n. 197. Surd. & ibid. Hodierna ibid. d. c. 226.

Sed magna est differentia inter collationem luntatis in arbitrium alterius, & reservationem quam donator in sui fauorem facit; tunc enim est potius retinere, quam alienare: Fontanell. de pact. nupt. d. claus. 5. gloss. 10. p. 1. n. 69. Monac. Bononiens. 71. n. 79.

Præsertim verò quando agitur de contractibus & dispositionibus inter viuos, quæ non viuos per dispositiones, quæ captatoriæ nuncupationes ostendit Mantica de tacit. conuent. lib. 13. tit. 47. & sequentibus. Duran. in tractatu de condit. impub. lib. 3. c. 4. n. 34. Et sic apparet dictam reservationem non esse captatoriam; & quamuis talis reseruat, non nocere validitati contractus.

Secunda ratio, quia in dicto contractu donationis, pacto expresso & stipulato fuit conuenitum quod D. Petrus filius non poterit disponere de bonis vsque ad valorem summæ centum quingentarum millium librarum donatis, nisi in fauorem viri ex liberis suis, aut illis deficientibus, in fauorem illorum, quos ordinauerit, aut substituerit ipse pater in suo vltimo testamento. Ex qua prohibitione

resultat fideicommissum, & grauamen impositum donatario super bonis donatis: teste Peregrin. de fideicommiss. art. 5. num. 10. vbi dicit hoc casu non solum impediri alienationem bonorum fideicommissi suppositorum, sed etiam Trebellianicam censeri prohibitam: eandemque sententiam, quod ex tali prohibitione censetur indictum onus fideicommissi, comprobatur Gabriel. conf. 132. num. 7. vers. Quarto, vol. 2. Fular. de substit. quest. 277. num. 16. &

22 segg. † Debet tamen fieri differentia, vt cum testator fecerit prohibitionem simpliciter, aut in fauorem nominandorum in testamento: primo casu fideicommissum censetur factum favore venientium ab intestato; secundo vero casu, vocari ex testamento sunt admittendi, quia substitutio expressa facit cessare tacitam: vt bene explicat Fular. conf. 122. num. 5.

Cum igitur dictus Dominus Petrus non posset disponere de bonis donatis nisi in fauorem filiorum, dispositio per ipsum facta in fauorem vxoris subsistere non potest, tanquam facta contra pactam, & prohibitionem expressam de non alienando, præterquam in fauorem filiorum suorum in dicta donatione stipulatam.

23 Tertia ratio petitur ex eo, quod d. Dominus Nicolaus donator plurima alia bona magni valoris possidebat vltra donata: & ideo cum filiis, idemque donatarius paternum testamentum acceptauerit, pluresque actus hereditarios fecerit, nec legale confecerit inuentarium, non potuit acceptare hereditatem paternam absque approbatione oneris fideicommissi super bonis donatis iuncti, vt post Curt. iur. conf. 120. n. 9. lib. 2. & plures alios concludit Castill. lib. 3. controuers. 10. n. 46. 47. & 48. Peregrin. de fideicommiss. art. 6. n. 8.

24 Quarta ratio: quia licet pater nominatim & in individuo bona donata in substitutione non expressisset, tamen per generalem substitutionem bona illa censetur comprehendere voluisse: sicut enim per institutionem vniuersalem donator censetur heredem ad bona donata elegisse: Menoch. conf. 1130. n. 15. Fontanell. decis. 271. n. 24. & nos ostendimus in quest. civilib. cap. 50. num. 30. parte 1. † ita & per substitutionem vniuersalem donator censetur personas substitutas elegisse ad bona donata, in consequentiam facultatis eligendi per ipsum reseruata: Fontan. de pact. nupt. claus. 4. gloss. 5. n. 64.

25 In omnem euentum, sufficit quod certitudinariè ex mente testatoris colligi possit, ipsum voluisse substituere in bonis donatis: Peregr. dicto art. 6. numero 6. & bene probatur H. deor Capyc. decis. 44. numero 26, veluti dum testator dicit se disponere de bonis quomodocumque & qualitercumque ad se spectantibus: satis enim dicitur expressum, quod necessariò importatur ex verbis: vt in puncto determinat Angel. conf. 332. numero 3. vers. nec obstat, Caualean. de vstru. n. 104. Et sic cum donator nominatim disposuerit de bonis donatis, non potest de eius voluntate dubitari, cum ad hoc sufficerent verba generalia: nec de eius potestate, cum possit donator nominatim super bonis donatis fideicommissum imponere: vt per text. in l. sequens questio 70. §. plane, ff. de legat. 2. cuius hæc sunt verba: Plane nominatim maritus vxoris fideicommittere potest, vt etiam ea (hoc est bona donata) restituat.

26 Peregr. de fideicommiss. art. 6. n. 3. 4. & 5. Menoch. lib. 4. presumpt. 196. n. 8.

27 Quinta ratio: quia institutione vniuersali comprehenduntur tam bona donata, quam non donata, propter generalitatem verborum dictæ substitutionis: Sanelegrii quest. & res. civil. Tom. II. P. II.

nis, quæ sufficit ad inclusionem bonorum donatorum, vt mox in præcedenti ratione ostensum fuit: & vltra præcitatos Doctores tradit Mantica. de conf. lib. 7. tit. 8. n. 29. in nouis, vers. Oportet etiam deducitur: & vers. vel saltem sub generali significatione verborum possit comprehendere: Paris. conf. 2. n. 49. & 50. vol. 3. Fular. de substit. q. 63. n. 9.

28 Testator enim declarat se instituere filium heredem in omnibus bonis suis mobilibus & immobilibus, iuribus, nominibus & actionibus præsentibus, & futuris quibuscumque, & vbi cumque sint, & consistent, & in quacumque parte seu regione sint sita & posita: & per consequens ex illa verborum generalitate necessariò inferitur, in institutione etiam bona donata, aut alia, de quibus aliquin testator disponere non potuisset, esse comprehensa: vt nominatim probat Calanar. conf. 34. n. 24. & sic titulus donationis fuit conuersus in titulum institutionis: vt dicit Cancr. lib. 1. var. res. c. 8. n. 183. Dec. conf. 254. Viso puncto, n. 2.

29 Et licet disputari posset vtum institutio de bonis donatis esset inutilis, cum non possent simul concurrere duæ causæ lucrativæ; quæ de re fusè Cancr. d. cap. 8. n. 183. & segg. † tamen hoc nihil 30 interest in præsentis casu, in quo agitur de maxar de colligenda testatoris voluntate, quæ elicitur etiam ex actu inutili: Ludouil. decis. 76. n. 3. Rot. decis. 206. n. 23. p. 7. recentior.

31 Supposito autem (provi verum est) quod etiam bona territorii de Malijac, & alia donata sint comprehensa in institutione heredis, per illa verba, ou que soient, & consistent, & en quelle part soient assis & posés, & per alia verba admodum generalia & prægnantia dicti testamenti; sequitur etiam bona donata in substitutione comprehendere, quamuis fideicommissum simpliciter factum fuisset absque expressione bonorum donatorum: vt in puncto concludit Peregrin. de fideicommiss. art. 6. n. 6. in fine, cuius hæc sunt verba: Ex eo autem solo quod testator in institutione de his expressit, subsequente vniuersali fideicommissio, satis iudicio meo evidens est coniectura, testatorem quoque de his fideicommittere voluisse; quia ex præcedentibus declarantur sequentia, & præcedentia influunt in sequentia, H. Genus Peregrinus.

Quod etiam probatur per text. in l. qui liberis §. finali, vers. vltimò, & ibi Gloss. concordantes adducit, ff. de vulgari.

32 Quod si prædicta procedant quando in institutione facta fuit mentio bonorum donatorum, multò magis locum habere debent quando in alio gradu substitutionis illorum expressa mentio facta fuit, quia multò facilius fit interpretatio vnius substitutionis per alteram, quam substitutionis per institutionem: Menoch. conf. 106. num. 300. & lib. 4. presumpt. 178. n. 34. Rot. decis. 646. n. 2. & 6. p. 4. recent. vbi dicitur, quod bona contenta in prima substitutione, censentur etiam comprehensa in secunda, quia in habentibus symbolum facilius est transitus: l. in rem, §. item quacumque, ff. de rei vindic. Decian. conf. 1. n. 585. lib. 2.

Sexta ratio: quia testator expressè declarauit se in substitutione velle comprehendere bona, quæ ipse filio suo donauerat in contractu matrimonii, & insuper dixit se vti potestate substituendi bona donata, quam sibi reseruauerat in dicto contractu matrimonii, cum designatione anni, mensis, & diei, ac notarii, qui contractum illum receperat. Quæ declaratio non potest adaptari posthumis seu liberis ex eius filio nascituris, cum quoad illos non esset opus dicta declaratione, quia Petrus Nicolai 3 testato

30 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

- testatoris filius jam erat obligatus, ut de bonis donatis disponere non posset in favorem alterius, quam liberorum suorum, & illa prohibitio disponendi continebat fideicommissum in favorem dictorum liberorum, ut superius ostensum fuit: ergo declaratio, per quam testator asserbat se uti dicta facultate substituendi, necessarii referenda est ad filiam, eiusque liberos secundo loco vocatos; alioquin talis protestatio seu declaratio fuisset inutilis, si ad solos Petri hæredis liberos referretur, quibus jus irrevocabile jam erat quæsitum per contractum matrimonii. † Et per consequens dispositio, quæ non potest referri nisi ad personas in secundo substitutionis gradu vocatas, ad illas referenda est, ne alioquin superflua & inutilis esset, quod dici non debet: Cavalcan. *de usufr.* n. 104. *Surd. consil.* 127. num. 9. & sequentib. Mantica. *de consuet.* lib. 4. tit. 5. artic. 10. num. 18. Crauet. *in responsio pro Genero.* n. 46. Ludouil. *decis.* 358. n. 5. Gratian. *discept. forens.* c. 995. n. 9.
- 34 Septima ratio: quia substitutio primi & secundi gradus non sunt duæ substitutiones diversæ, sed secunda est eadem cum prima, & omnia dicta in primo capite censentur dicta & repetita in secundo, cum secunda fuerit continuata ad primam per dictionem copulativam, & ut fuit decisum per Rotam *dec.* 143. n. 8. p. 1. recent. & probatur per textum *l. finali. §. & coniuncta scriptura. ff. de reb. dubiis.* Quia ista copula, & coniungit & repetit omnia præcedentia, & dicitur oratio coniuncta; & dicta in vno capite censentur repetita in alio: *Neuizan. consil.* 72. n. 14. & 15. Menoch. *consil.* 86. n. 291. & seqq. Peregr. *de fideicom.* art. 7. n. 48. ubi id dicit multo magis procedere stantibus verbis relatiuis, ut supra, pro ut in casu nostro reperiuntur ibi, *substitue comme desus l'aisné.* Roman. *consil.* 100. num. 127. Casanat. *consil.* 2. n. 36. & 51. Riminal. *jun. consil.* 726. n. 131. ubi quod in dubio substitutio censetur potius continuata ad præcedentem dispositionem.
- 35 Octava ratio: quia testator, factis substitutionibus, prohibuit expressis verbis detractionem Trebellianicæ, non solum hæredi, sed etiam substitutis: per quæ verba satis declaravit suam intentionem fuisse, ut omnia bona quæ ad substitutos primi gradus devenire debebant, ad substitutos quoque secundi gradus pervenirent: ut testatur Curt. *jun. consil.* 11. num. 5. *versic. constat etiam:* Menoch. *lib. 4. præsumpt.* 62. n. 16. Sicut enim quando testator vult omnia bona sua, & totam hæreditatem ad substitutos devenire, censetur prohibuisse detractionem Trebellianicæ; ita & conuerso, quando prohibuit detractionem Trebellianicæ, censetur voluisse, ut bona omnia absque vlla diminutione ad substitutos pervenirent: *Fusar. de substit.* q. 657. n. 44. & 45. ubi propterea concludit hoc casu portiones habitas à cohæredibus pertinere etiam ad substitutos, Menoch. *consil.* 1228. n. 51.
- Nona ratio: quia testatoris voluntas multo magis colligitur ex eo, quod ipsemet testator Dominam Francesiam filiam suam, non solum vulgariter & per fideicommissum substituit liberis Petri hæredis, sed etiam pupillariter in euentum, in quem casus pupillaris substitutionis adveniret: dubitabat enim testator tunc ne filius sibi præmoreretur, quem sciebat in civitate Monspelienfi periculosissimè ægrotare.
- 36 Cum ergo substitutio pupillaris coniuncta fuerit cum vulgari & fideicommissaria in eodem orationis contextu, necesse est fateri, ut sicut in pupillari bona donata comprehendebantur, per textum in l.

secunda, C. de impuber. & alijs substitutionibus. ita ut in vulgari & fideicommissaria bona donata comprehendantur, ne eadem dispositio diverso jure censetur. *l. jam hoc jure. ff. de vulgari.* & probatur in *l. Lucius Titius 78. §. pater puerum. ff. ad Trebellianicam.* *l. in l. Lucium 45. n. 28. ff. de vulgari.* ubi ostendit substitutionem vulgarem junctam cum fideicommissaria præstare intellectum ad fideicommissariam, et ibi notatis per Bartol. *ff. ad Trebellianicam.* *consil.* 69. n. 13. 14. & 15. lib. 5. sicut pupillaris substitutio unita cum jure accrescendi transmittit ad hæredes, qui capiunt etiam propria bona pupilli, quæ aliàs cessante vniue non caperent: *Liquet. & ibi Bartol. & alii. ff. de acquirenda hæreditate.*

Decima ratio: quia testator in fine omnium substitutionum, ultra prohibitionem expressam Trebellianicæ, factam hæredi & substitutis, per quam omnia superius expressa inuicem colligat & nexa reperiuntur, cum omnes substitutos & eorum gradus infra determinationem respiciant, prohibet etiam alienationem non solum hæreditatis, sed etiam dictorum bonorum, & sic tam donatorum, quam non donatorum, utendo participio, *prohibet*, quod ostendit omnes substitutiones esse inter se connexas, & clausulam illam vltimam per participium, *prohibet*, adiectam, esse accessivam ad præcedentes substitutiones vniuersales, ut in illis bonis quorum superius merito facta fuit, unitio & facilius fideicommissum fortiteretur effectum, & ceteras substitutiones ab hac vltima clausula necessitate regularentur, ut dicit Gabriel *consil.* 31. n. 15. & seqq. vol. 2. quem citat & sequitur Peregrin. *lib. 4. præsumpt.* 62. n. 14.

Quibus accedit dictio *relatiua & repetita. de seclis biens & heritages*, quæ non potest referri nisi ad omnia bona de quibus superius testator locutus fuerat, & sic tam ad donata, quam non donata: Menoch. *lib. 4. præsumpt.* 62. n. 14.

Attentè maxime discretiua loquendi familiæ inter bona & hæreditatem, per quam testator eanter declaravit se in omnibus substitutionibus, in gradibus, ad quos prohibitio generaliter tendit non solum hæreditatem, sed etiam alia bona, quæpe donata, comprehendere voluisse: Rotam *dec.* num. 3. p. 2. recent. cum latius pateat nomen *bonorum* quam hæreditatis: Menoch. *consil.* 1228. n. 51.

Certum est enim, ex prohibitione alienationis colligi interpretationem voluntatis testatoris, in substitutiones præcedentes in eodem testamento contentas: Socin. *senior consil.* 249. n. 14. & 15. Corne. *consil.* 49. n. 20. in fine, lib. 2.

Et licet testator loquutus fuerit de bonis solum per quæ verba censentur bona donata exclusiua dispositione, cum non essent in patrimonio testatoris; tamen in casu proposito clara est testatoris intentio, ut omnia in fideicommissio comprehenderentur, licet solæ coniecturæ sufficerent, ut concluditur. Additio ad Ludouil. *decis.* 102. n. 10. quæ interpretatur testatoris probatur ex eo, quod bona donata non non donatis possidebantur ab eodem testatore, sed sibi vsumfructum vita durante reseruauit, & in casu bonorum suorum appellatione omnia comprehenduntur: teste Menoch. *lib. 4. præsumpt.* 107. n. 13. & 20. Bonorum quippe meorum appellatione, legem non solum illa, quorum ad me spectat plenam proprietatem, sed etiam illa quibus fruor, & quæ sunt deo, meorum, & ibi DD. *ff. de verbor. significat.* Vnde pater filio medietatem bonorum suorum donauit, reseruato sibi vsumfructu, deinde alteri filio remanebat partem bonorum suorum etiam donauit, reseruato

erunt in cumulo bonorum etiam bona primo loco donata, dum fiet calculus illius tertie partis; bona quippe donata bonorum suorum appellatione continentur, ex eo quod donator tunc temporis illorum fructum & possessionem obtinebat: Bertrand. *confil.* 153. n. 2. *vers.* *que si ita se habeant*, vol. 3. p. 1. Barry *de success.* lib. 1. tit. ultimo, in fine. Retentio enim usufructus differt executionem usque ad mortem donantis, & sic bona donata videntur adhuc esse in bonis donatoris. Menoch. *confil.* 1006. n. 57. 58. & 59. ubi considerat permutationem & confusionem bonorum donatorum cum cæteris bonis donatoris.

Præsertim verò, quia non simpliciter de bonis suis loquitur est testator, sed adjecit etiam clausulam repetitivam de *sesués biens*, & sic intellexit de omnibus bonis etiam donatis, de quibus antea loquutus fuerat, quia testator voluit esse dominus bonorum donatorum usque ad mortem suam, ad effectum disponendi de illis tanquam de propriis in favorem substitutorum: † Et cum gravaverit hæredem super bonis donatis, censetur etiam eodem modo vocasse omnes substitutos ad bona donata, dum indistinctè & absolute eos substituit loco primò substitutorum decedentium sine filiis: ut bene ad propositum explicat, & probat Menoch. *confil.* 688. in *secunda dubita.* num. 11. usque ad 27. & maxime n. 19. & n. 22. *vers.* *respondetur*, & lib. 4. *præsumpt.* 197. n. 11.

Et supradicta multò magis locum habent, quia incontinenti post prohibitionem alienationis dictorum bonorum, & hereditatis, idem testator mandavit summas pecuniarum in sua hereditate repositas converti in solutionem laudemis, necnon summarum restantium adhuc debitum de pretio jurisdictionis de Malijac, quæ erat de bonis donatis; quod iterum repetit in subsequenti clausula dum loquutus est de pretio redigendo ex venditione mobilium, quod voluit converti & implicari prout supra: Ex quo sequentia colliguntur. Primò quod mentio illius Terræ & Jurisdictionis donatæ, relata ad omnes substitutos, & immediatè appositæ post prohibitionem alienationis factam omnibus substitutis, clarè demonstrat etiam bona donata ad substitutos ex manifesta testatoris dispositione devenire debuisse. Secundò quod testator habuit intentionem, ut bona donata remanerent commixta & confusa cum non donatis, nec hæc ab illis separata remanerent, idque favore omnium substitutorum.

Confirmatur evidentiùs ex eo, quod testator incontinenti adjecit privationem in casum delicti, mulctæ, vel confiscationis in totum, vel in parte, quo casu dictos substitutos vocavit, *en la forme, maniere, & ordre que dessus*. Illa siquidem verba, *en tout ou en partie*, demonstrant testatorem voluisse comprehendere ad favorem substitutorum omnia bona, tam donata quàm non donata: *en la forme, maniere, & ordre que dessus*: atque ita favore omnium substitutorum.

Addendo maxime in casum delicti, prohibitionem detractionis Legitimæ, & Trebellianicæ, quæ enixam testatoris voluntatem arguit, ut bonorum universitas ad substitutos perveniret, juxta formam, modum, & ordinem in præcedentibus substitutionum clausulis expressum, & designatum.

42 Tertiò, quod cum ex supradictis appareat secundum de Malijac in prohibitione alienandi comprehendendi, sequitur per necesse testatorem voluisse, ut illud ad omnes substitutos deveniret, quorum fa-

vore facta fuerat prohibitio: Mantica *de consuet.* ultim. volum. lib. 7. tit. 5. num. 11. *versic.* *neque huic sententia refragabatur, quod antea voluerat*. Ripa in l. *hæredes mei*, §. *cum ita*, ff. ad Trebellianum, num. 17. *versic.* *tu ergo respondeas*: rationem reddens, quia alioquin testatoris prohibitio, & magna circa illam prohibitionem diligentia, fuisset nugatoria, & inutilis.

Vndecima ratio: quia hic agitur de causa favorabili, nempe de descenditibus testatoris adveniens hæredes extraneos, & de fideicommissio facto favore familiæ, quam defunctus conservare voluit in masculis descenditibus ex filia, & ita factam in illis agnationem creare, iniuncto potissimum onere delationis nominis & armorum: quod fieri possit testatur Rot. *decis.* 627. n. 7. p. 2. *recent.* & *decis.* 538. n. 4. p. 1. *recent.*

Quod fideicommissum ratione agnationis, immò ex solo favore filiarum ab intestato successurarum, est favorabile, & latissime interpretandum: ut ostendit Simon de Præcis *de interpret.* ultim. volum. lib. 3. in *specul.* 3. *dubit.* 1. *solut.* 3. n. 22. fol. mibi 130. Fular. *de substit.* 9. 790. n. 3. & 12.

Duodecima Ratio: quia hic non agitur de repetitione qualitatum & conditionum extrinsecarum faciendæ de vna substitutione ad aliam, de qua Bartol. in l. *in repetundis*, ff. de legat. 3. Rota *decis.* 348. & 168. part. 6. *recent.* cum pluribus ibi citatis; non enim versamur in materia *dictal.* in *repetundis*, nec de qualitibus & conditionibus extrinsecis repetendis agimus, sed de continuatione primæ substitutionis ad secundam ratione bonorum in prima expressorum, quæ est materia *legis primæ*, *C. de impuber. & aliis substitutionib.* cum similibus: quo casu locus est sine dubio repetitioni eorundem bonorum à prima substitutione ad posteriores, multò faciliùs quàm ab institutione ad substitutiones, ut supra ostensum fuit: † adeo ut cesset illa quæstio 46 quam tractat Fontanell. *decis.* 41. & seqq. utrum videlicet attendendæ sint conditiones adiectæ gradui caducato; quia de his nunc non agitur, sed de substantia, & bonis in præcedenti gradu comprehensis, quæ sine dubio etiam in sequentibus gradibus continentur: ut bene advenit Decius in d. l. 1. *C. de impub. & aliis substit.* n. 12. *versic.* *postremo regula*: & *confil.* 599. n. 6. *versic.* *ultimò non obstat*, Castill. *controuers.* lib. 2. cap. 4. n. 106. Decian. *confil.* 1. n. 184. *versic.* *non obstat secundum*, vol. 2. Mascard. *de probat.* conclus. 1345. alias 1351. n. 18.

Decimatertia Ratio: quia substitutio non fuit facta nominatim personis in gradu caducato comprehensis, duos etenim casus consideravit testator. Primum si Petrus hæres moreretur sine liberis: Secundum, si liberos haberet, & tales liberi morerentur sineliberis: atque clausula illa, *au dernier d'iceux mourant*, quæ videtur potius relata ad personas quàm ad bona, non potest referri ad primum casum, cum non possint mori qui numquam fuerunt, & privatio præsupponat habitum: non potest igitur clausula *au dernier d'iceux mourant*, referri ad personas illorum qui numquam in humanis extiterunt.

Sed posito quod secundus casus extitisset, & 47 Petrus hæres liberos habuisset, qui deinde sine liberis decessissent, non propterea nominatim facta dici potuisset substitutio, ut punctualiter decidit Mart. Medices *decis.* Senensis 8. n. 39. non enim dicitur relictum nominatim substituto, quando non fuit relictum expresso ejus nomine proprio: Rota *decis.* 403. n. 8. p. 2. *recent.*

32 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

Verum, etiam si substitutio nominatim facta fuisset, non impediretur Domina Francesca substituta subintrare per vulgarem in fideicommissum: quia regula illa de substitutione nominatim facta locum habet dumtaxat, quando substitutio est merè fideicommissaria; secus est quando substitutus potest subingredi per vulgarem in fideicommissum: ut bene declarat Rota decif. 332. n. 9. & 403. n. 6. in fine, part. 3. recent.

48 Decimaquarta ratio, per quam tota hæc quaestio extra omnem difficultatis aleam constituitur, petitur ex clausula, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum*, in dicta substitutione appositæ. Duo siquidem sunt substitutionis vulgaris genera, quarum altera vulgaris in hæreditate dicitur: altera vulgaris in fideicommissum: nam licet illa vulgaris quæ hæreditatem respicit, expiret per aditionem primi hæredis, tamen remanet altera vulgaris in fideicommissum, quæ vel per compendiosam verbis generalibus exprimitur, vel etiam specificè mediante clausula illa, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum*: & hæc substitutio vulgaris in fideicommissum *vulgaris anomala* nuncupatur. Rot. decif. 470. n. 3. part. 3. recentior.

49 Stante autem expressa substitutione vulgari adjecta fideicommissum, cum primus gradus substitutionis fuerit caducatus per non existentiam liberorum Petri hæredis, Domina Francesca substituta in secundo gradu subintrat in locum primi, & secundus gradus efficitur primus: Rota decif. 432. n. 7. 8. & 9. part. 2. recent. Fontanell. decif. 42. n. 33. & seq. Surd. consil. 347. n. 15. Peregrin. de fideicommiss. art. 15. num. 5.

50 Et hoc casu Domina Francesca substituta subingrediens gradum caducatum, succedit in eisdem bonis, in quibus succedere debuisset primus gradus: l. finali, C. de hered. instituend. ibi: *in locum, partemve Plautii*: & per illum text. Guid. Pap. decif. 350. in fine, Gabriel consil. 115. n. 3. & 4. lib. 1. Paris. consil. 73. n. 34. vol. 3. Corneus consil. 35. n. 23. vol. 2. Peregrin. de fideicommiss. art. 15. n. 14. Trentacinq. de substitut. part. 1. cap. 14. n. 28. & 30.

51 Et in fortioribus terminis adest doctrina Bartoli communiter recepta in l. quamdiu, ff. de acquirend. hæredit. ubi dicit quod si primus gradus sit substitutus pupillariter, secundus verò per compendiosam, caducato primo gradu secundus subintrat in ejus locum, & succedit in bonis propriis pupilli, quamvis solus primus gradus esset pupillariter substitutus; & jus doctrinam non obstante contraria Romani sententia, & veriore, & magis communem esse testatur Gratian. discept. forens. cap. 979. n. 21. ad 26.

Sequitur ergo quod d. Domina Francesca substituta subintrans gradum caducatum, succedit etiam quoad bona donata, quamvis illa simpliciter & in primo gradu expressa fuissent, neque in sequentibus repetita.

Tot igitur concurrentibus rationibus & fundamentis indubitatis, constat eminentissimè D. Franciscam ex substitutione admittendam, tam quoad bona donata, quam non donata: prout in effectu dicta D. de la Croix hæres d. Petri hæredis gravati, ex consilio solidiori plurimorum Iuriconsultorum, bona omnia etiam donata, præfatæ D. Franciscæ remisit, salva legitima, & aliis deductionibus ex persona mariti sibi competentibus: instrumento sumpto per D. Symphorianum Michelet notarium publicum, die 23. Maii 1632.

CAPUT CXI.

Utrum donatis per patrem filio fructibus cum amplissimis clausulis, censetur etiam donata proprietas bonorum ex quibusdam verbis contractus. Et utrum donatio fructuum facta filio contemplatione matrimonii, contineat jus aliquod reale transitorium ad hæredes.

SUMMARY.

- 1 Quando in donatione fructuum mentio facta sit accessorie, tunc dubitari potest utrum proprietas donata censetur, secus est si dispositio loquatur principaliter de fructibus.
- 2 Si alimenta ex prædiis relinquuntur, sive alienata & non prædia debentur: sicut est, si prædia pro alimentis sint relicta, tunc etiam prædia ipsa debentur.
- 3 Fructuum appellatione nec rei ipsa, nec pretium continetur.
- 4 Legato usufructu cum prohibitione alienationis bonorum, ipsa quoque proprietate legatario continetur.
- 5 In contractibus proprietatis commissa usufructu non continetur, nisi ita expressè fuerit conventum.
- 6 In instrumento divisionis, sola fructuum mentio facta non censetur concessa proprietati, licet in donatione locum habet.
- 7 Quando donatur alicui certus redditus perpetuus, debet illi assignari proprietatem ex qua redditus percipitur.
- 8 Si alicui concessa fuerit medietas fructuum perceptio, possessio non debet esse penes donatorem, sed penes donatorem, ne ex communiione ipsius discordia oriatur.
- 9 Possessio rei communis debet remanere æqualem principalem.
- 10 Quando pars quotiava fructuum donata debet capi de manu donatoris.
- 11 Relictum fructuum ex certis fundis perceptuum, solos fructus, non autem proprietatem comprehendit.
- 12 Illud certum dicitur, quod certum est ratione & quota.
- 13 Explicatur text. l. si quis argentum, §. l. certum redditum, C. de donationibus.
- 14 Magna est differentia inter dispositionem factam de certis fructibus, & eam qua fit super ipsius usufructum, & in quo consistat illa differentia, & in quibus conveniant.
- 15 Quid dicendum sit de promissa medietate fructuum.
- 16 Sine fructus, sive ius usufructus relinquatur, utrumque finitur morte illius, cui promissa est legatum factum est.
- 17 Contractus non comprehendit hæredes, nec ad hæredes transit, nisi expressè sit conventum fuerit, quando agitur de usufructu, vel alia re non transmissoria ad hæredes.

ANselmus Pater donavit contemplatione matrimonii Ioanni filio suo stipulanti, & gratias agendi medietatem omnium fructuum, reddituum, pensionum, & proventuum bonorum suorum prædictorum.